

توسعه مدیریت مصارف آب با مشارکت بهره‌برداران استان قزوین

علی قاسمی^۱

چکیده

جلب مشارکت مردمی در اجرای طرحها تضمین موفقیت اجرای آنها به شمار می رود. اکثر متخصصان توسعه بر این اعتقادند که بدون مشارکت جوامع ذینفع هیچ طرح و برنامه ای به موفقیت نخواهد رسید. بر اساس همین ضرورت است که در مقوله مدیریت آب در کشور نیز اولویت خاصی به جلب مشارکت مردم ذینفع داده می شود تا امکان موفقیت طرحهای مدیریت آب بیش از پیش باشد. این مقاله به بررسی تجربه مدیریت مصرف آب با مشارکت بهره‌برداران در استان قزوین می پردازد و تلاش دارد تا با بررسی علمی این تجربه به بیان نتایج و موفقیت های طرح پرداخته نقاط ضعف و قوت اجرای طرح را بیان نماید. ارائه پیشنهادات عملی و اجرای در راستای موفقیت بیشتر اینگونه طرحها از جمله نکات مهم دیگری است که در این مقاله به آن پرداخته می شود.

واژه های کلیدی : مشارکت مردمی، مدیریت منابع آب، پروژه های آبیاری، استان قزوین

مقدمه

صاحب‌نظران معتقدند تنها راه استفاده مطلوب از توانمندی‌ها و ظرفیتهای قابل دسترس، جهت بهره‌برداری بهینه و نگهداری اصولی طرحهای آبی، بهره‌گیری از مشارکتهای مردمی در اداره سیستم است که تحت عنوان مدیریت مشارکتی منابع آب و خاک شناخته می‌شود. در بسیاری از کشورهای توسعه نیافته، پروژه‌های انتقال و توزیع آب کشاورزی بدون توجه به فرهنگ عمومی و نظام‌های اجتماعی موجود، با مدیریت متمرکز دولتی از طریق اعمال سیستم حاکمیتی و ارباب‌رجوعی اداره می‌گردد و نتیجه آن همواره در بررسی‌ها و گزارشات، بعنوان بهره‌وری پایین و ناکارآمدی قلمداد گردیده است. حل مسائل و مشکلات سازمانی و بهبود مستمر فعالیت‌ها از طریق جلب ایده‌ها و پیشنهادهای و ابتکارات و خلاقیتها و توان فنی و تخصصی اعضای امکان‌پذیر است.

اولین گام در برنامه جامع انتقال مدیریت، ایجاد ظرفیت و نهادسازی برای پذیرش مسئولیت‌های جدید است. فرآیند توانمندسازی و اینکه چقدر انرژی می‌برد و چه مراحل و فرآیندی بایستی طی شود تا به نهادهای قابل اتکاء برسد، در فرهنگها و جوامع متعدد یکسان نمی‌باشد.

نظام مدیریت مشارکتی می‌تواند زمینه‌های مشارکت کارکنان و مشتریان، تحت عنوان مشارکت در برنامه‌ریزی، طراحی و ساخت و نصب و بهره‌برداری، کنترل کیفیت، فروش و توزیع کالا (آب)، تعمیرات و بازسازی و تحقیقات را ایجاد نماید، که البته مهمترین پیش‌نیاز آن؛ اعتقاد قلبی و پشتیبانی اصولی در توسعه مدیریت مشارکت‌جو توسط مدیران ارشد دستگاههای اجرایی ذیربط می‌باشد.

نگارنده توفیق داشته است برنامه جامع استقرار مدیریت مشارکتی آبیاری (Participatory Irrigation Management, PIM) را در شبکه کانالهای ۱۲۰۰ کیلومتری دشت قزوین تدوین و استقرار آن را در محدوده وظایف و مسئولیت خویش هدایت نماید. در این پروژه از تمامی ظرفیتهای اداری، اقتصادی و اجتماعی در دسترس جهت ایجاد سامانه‌ها بهره‌گیری شده است. ابداع سامانه‌های صنفی - کشاورزی و نحوه نهادسازی در سیستم مدیریت محلی آب استان قزوین و اثرات آن در بهبود مدیریت آبیاری، هم‌اکنون در سطح کشور منحصر بفرد است.

مشارکت پیش نیاز توسعه

اگر جوامع انسانی را بعنوان یک موجود زنده دارای حیات مدنی در نظر بگیریم، در آن صورت برای حل مشکلات و معضلات آن، بهره‌گیری از دیدگاهها، تجربیات، نظرات و دانش شهروندان، اجتناب‌ناپذیر است. نقش و جایگاه سازمانهای غیردولتی (*Non Governmental Organization*, NGO's) نیز به صورت رابط بین دولت و مردم خواهد بود. این سازمانها و مدیریت‌های محلی الزاماً می‌بایستی در امور مشروحه ذیل فعالانه مشارکت داشته باشند:

۱. دریافت نظرات ذینفعان و مشاوره جهت انعکاس نارسایی و مشکلات
  ۲. هماهنگی کامل در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها
  ۳. بررسی دیدگاهها و نظرات دریافتی و ارائه پیشنهادات سازنده و راهبردی
  ۴. هدایت افکار عمومی در جهت بهبود امور اجتماعی، فرهنگی و ...
  ۵. همکاری در اجرا و نظارت پروژه‌های اقتصادی و فنی ذیربط
- نحوه جلب مشارکتهای مردمی (*Community Based Organizations, CBO's*) و تنظیم گردش کار خصوصی‌سازی‌ها و همچنین روند ساماندهی مدیریت‌های محلی آب به منظور واگذاری تصدی‌گری‌های قابل انتقال، به فرهنگ عمومی و اجتماعی و تجارت و تخصص افراد درگیر کار، بستگی کامل دارد. در جوامع در حال توسعه، نهادسازی محور عملیاتی برنامه‌های ترقی و پیشرفت به شمار می‌رود. کارشناسان معتقدند حتی بسیاری از قوانین و مقررات مترقی، بدلیل فقدان بسترسازی اصولی و عدم نگارش آیین‌نامه‌های اجرایی مشارکت‌جویانه، ناکارآمد بوده‌اند.
- با ایجاد تشکلهای صنفی آبران و گسترش آن همانند هر سازمان غیردولتی دیگر، اصلاح ساختاری و زیربنایی در مناسبات و تعاملات دولت و مردم حاصل می‌شود. موارد مشروحه ذیل همزمان با نهادسازی نمایان می‌گردد:

۱. بهره‌گیری از افکار، اندیشه‌ها و تخصص و تجارت کشاورزان و ذینفعان منطقه جهت اداره بهتر امور بهره‌برداری و نگهداری تأسیسات آبی
۲. تنظیم روابط و بهبود نظارت بر عملکرد دستگاههای اجرایی ذیربط
۳. تسریع و تسهیل در جمع‌آوری انتقادات و پیشنهادات کشاورزان تحت پوشش و انعکاس بموقع مطالبات و خواسته‌های شهروندان به مسئولان و دستگاههای اجرایی ذیربط
۴. کاهش و حذف تدریجی تصدی‌گری دولتی و گسترش دامنه فعالیت *N.G.O* ها

۵. فراهم آوردن زمینه‌های شناسایی و رشد نیروهای انسانی کارآمد و توانمند بمنظور دستیابی به امر متعالی شایسته‌سالاری در اداره امور واگذار شده
۶. توسعه مشارکت آگاهانه و مستمر آبران از طریق تأسیس نهادهای مردمی خودگردان و مستقل صنفی با هدف رشد فکری و اقتصادی کشاورزان
۷. همکاری در برنامه‌ریزی و سیاستگذاری در حوزه مدیریت منابع و مصارف آب استان
۸. آشنا نمودن کشاورزان با حقوق خویش و تقویت منافع صنفی و عمومی آنان

شناخت طرح عمران دشت قزوین

طرح عمران دشت قزوین^۲ (Ghazvin Development Project , G.D.P) که به طرح طالقان نیز موسوم است شامل ، سد مخزنی طالقان ، سدهای انحرافی سنگبان و زیاران ، تونل انتقال آب طالقان و شبکه آبیاری دشت قزوین می‌باشد ، برنامه اجرایی GDP در سال ۱۳۴۶ به تصویب رسیده و عملیات ساختمانی فاز اول شبکه در سال ۱۳۵۵ خاتمه یافته ، بهره‌برداری گردید . فاز دوم طرح نیز در سال ۱۳۷۰ به بهره‌برداری رسید . احداث سد مخزنی طالقان با ظرفیت تنظیم (۶۶۰ MCM) ، فاز سوم و نهایی طرح بود که در سال ۱۳۸۵ به بهره‌برداری رسید .

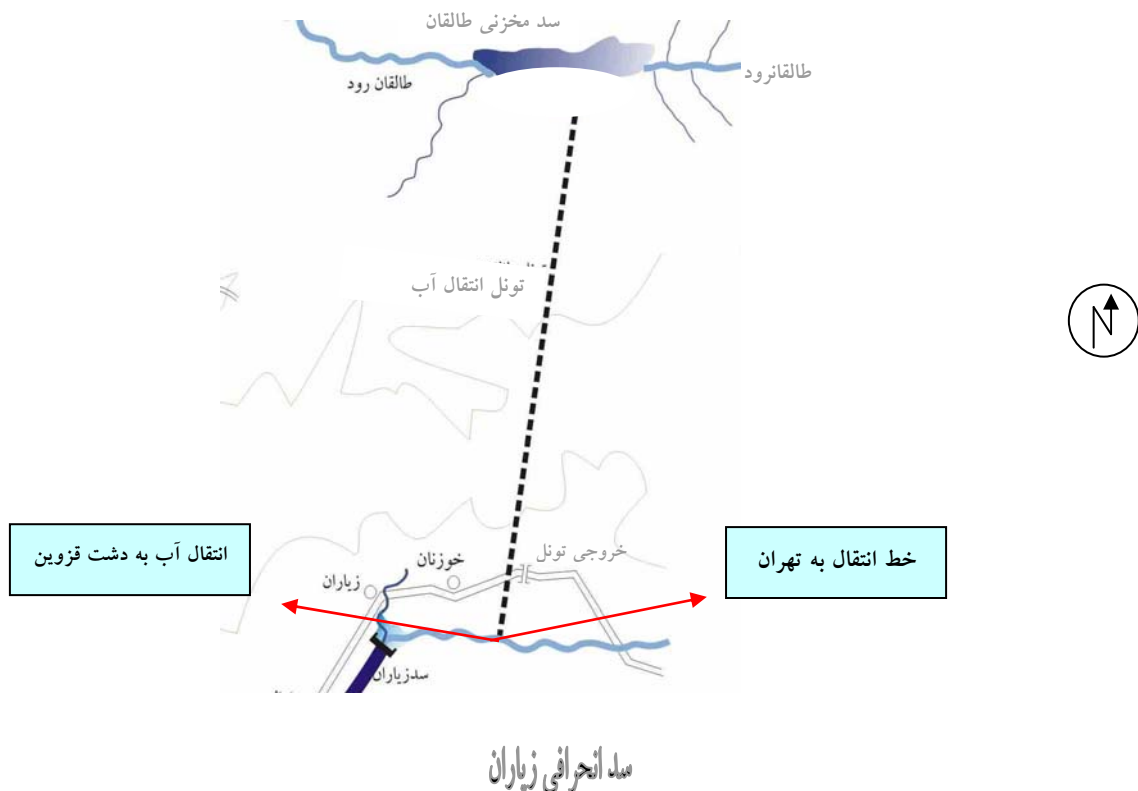
در این طرح ، با انتقال آب از حوضه آبریز سفیدرود (سرشاخه طالقانرود) به حوضه آبریز ایران مرکزی ، هدف آبیاری بخشی از اراضی ناحیه شمالی دشت قزوین و تأمین بخشی از آب شرب تهران تحقق یافته است . شبکه آبیاری دشت قزوین دارای ۹۴ کیلومتر کانال اصلی و (۱۲) رشته کانال درجه (II) به طول ۲۲۰ کیلومتر است . ۱۵۸ شاخه کانالهای درجه (III) جمعاً ۳۳۰ کیلومتر طول داشته و حدود ۳,۰۰۰ انشعاب و آبگیر در طول ۵۵۰ کیلومتر کانالهای توزیع یا درجه (IV) احداث شده‌اند .

محدوده عملیاتی شبکه آبیاری دشت قزوین ۸۰,۰۰۰ هکتار بوده و اراضی تحت کاشت (خالص) آن نیز بالغ بر ۶۰,۰۰۰ هکتار است . تعیین الگوی کشت و محاسبه نیاز آبی محصولات ، براساس اقلیم و آب و هوای قزوین انجام می‌گیرد . براساس الگوی کشت مصوب

- این پروژه ، در زمان طراحی تحت عنوان (Ghazvin Development Project , GDP) به تصویب رسیده و با همین نام با بانک جهانی موافقتنامه مربوطه مبادله شده است . ولی در حال حاضر محدوده طرح با املائی جدید (Qazvin Development Project , QDP) شناخته می‌شود .

، محصولات پاییزه و غلات معادل (۰.۵۰٪) اراضی و کشت تابستانه معادل (۰.۲۵٪) و اراضی باقیمانده (۰.۲۵٪) نیز بعنوان آیش و نوبت‌بندی اراضی محدوده شبکه اختصاص یافته است . در این طرح ، بهره‌برداری از منابع آبهای سطحی طالقانرود و منابع آبهای زیرزمینی دشت قزوین (چاههای عمیق) ، بصورت تلفیقی پیش‌بینی شده است . تأمین آب از محل رودخانه طالقان به میزان ۳۰۰ میلیون متر مکعب (کشاورزی و تغذیه مصنوعی) استان قزوین و ۱۵۰ میلیون متر مکعب (شرب و بهداشت) استان تهران ، تخصیص یافته است . نحوه انتقال آب طرح چندمنظوره طالقان در نقشه شماره (۱) آمده است .

نمودار ۱ - نقشه شماتیک منطقه ذخیره ، آبرگیری و انتقال آب طالقانرود

برنامه‌ریزی عملیاتی پروژه (PIM) قزوین و نهادهاسازی

مدیریت سنتی و یکسویه دولتی طی (۳۰) سال بهره‌برداری و نگهداری شبکه آبیاری دشت قزوین و همچنین گذر زمان و اتمام عمر مفید ابنیه و تأسیسات آبی ، تحول و بهبود در

مدیریت آب را اجتناب‌ناپذیر ساخته بود. بنابراین بمنظور حفظ و نگهداری اصولی سیستم و بهره‌برداری بهینه آن برنامه انتقال مدیریت خدمات آبیاری (Irrigation Management Transfer, IMT) قزوین تدوین گردید. طراحی سیستم مدیریت محلی آب، ابتدا برمبنای گروههای زراعی تحت پوشش کانالهای درجه (IV) تنظیم و سپس در محدوده بلوکهای زراعی و دسته‌بندی کشاورزان اراضی همجوار در فصل مشترک آبران در نقاط آبرگیر کانالهای درجه (III) اجرایی شد. آنگاه برمبنای تجمیع انجمنهای آبیاری محدوده کانالهای درجه (II)، اتحادیه تشکلهای آبران هر ناحیه آبیاری ساماندهی شد. ارتقاء سطوح مدیریت مردمی تا مجموعه شبکه (قطب کشاورزی) و شروع به کار کانون مرکزی آبران در کانال اصلی (Main) نیز در مراحل بعدی صورت گرفت.

در پروژه (PIM) قزوین، برنامه‌ریزی و پشتیبانی عملیاتی متناسب برای استقرار سیستم با سامانه‌های حقوقی و نهادهای زراعی در هر حوزه عمل پیش‌بینی گردیده است، ترتیب و اولویت‌گذاری مراحل عملیاتی و سازماندهی پروژه، بدین قرار صورت گرفت:

الف - قطعات زراعی: ساماندهی کشاورزان کانالهای درجه (V)، وسعت: ۲۰ - ۱۰ هکتار
ب - گروه زراعی: ساماندهی کشاورزان کانالهای درجه (IV)، وسعت: ۲۰۰ - ۱۰۰ هکتار
ج - بلوک زراعی: ساماندهی کشاورزان کانالهای درجه (III)، وسعت: ۱۰۰۰ - ۱۰۰ هکتار
د - ناحیه زراعی: ساماندهی کشاورزان کانالهای درجه (II)، وسعت: ۱۰۰۰۰ - ۱۰۰۰۰ هکتار
ه - قطب کشاورزی قزوین: ساماندهی مجموعه کشاورزان تحت پوشش کانال اصلی یا درجه (I)، وسعت: ۸۰۰۰۰ هکتار و اراضی خالص ۶۰۰۰۰ هکتار

مراحل عملیاتی این پروژه، از خرداد ماه سال ۱۳۸۱ در قالب یک برنامه زمانبندی سه ساله در دستور کار شرکت آبیاری و زهکشی قزوین قرار گرفته است. در این برنامه که با استفاده از ظرفیتهای فرهنگی بومی و کارشناسی به اجرا درآمده، مراحل مشروحه ذیل به تدریج و پیوسته به اجرا درآمده است:

- **مرحله داخلی (شرکت):** مرحله مقدماتی کار که در مدت یک سال به اجرا درآمد، در حوزه داخلی شرکت آبیاری قزوین و تعامل آن با ذینفعان تحت پوشش، کارکرد داشته و عملیات مشروحه ذیل را شامل شده است:

طراحی سیستم ، برنامه‌ریزی ، تدوین برنامه زمانبندی اجزاء پروژه ، جمع‌آوری اطلاعات پایه و پردازش و دسته‌بندی اطلاعات مشترکین و کدگذاری اطلاعات برنامه‌های کاشت و آبیاری .

- **مرحله منطقه‌ای (استان) :** حوزه فعالیت سال دوم پروژه، محدوده عملکرد استانی بوده و کلیه دستگاههای ذیربط نظیر استانداری، فرمانداری‌ها، سازمان جهاد کشاورزی، اداره کل امور آب منطقه، اداره کار و امور اجتماعی، اداره کل ثبت اسناد و املاک، اداره کل تعاون و... را دربر می‌گیرد . فعالیت این بخش عبارتند از :

اجرای پروسه تعیین نمایندگان گروههای کشاورزی ، مبادله قرارداد تأمین آب و بهره‌برداری شبکه در محدوده بلوکهای زراعی و دسته‌بندی اطلاعات اراضی و اولویت‌های مورد نظر در نقاط آبرگیر کانالهای درجه (III) و ساماندهی تشکلهای حقوقی در بلوکها .

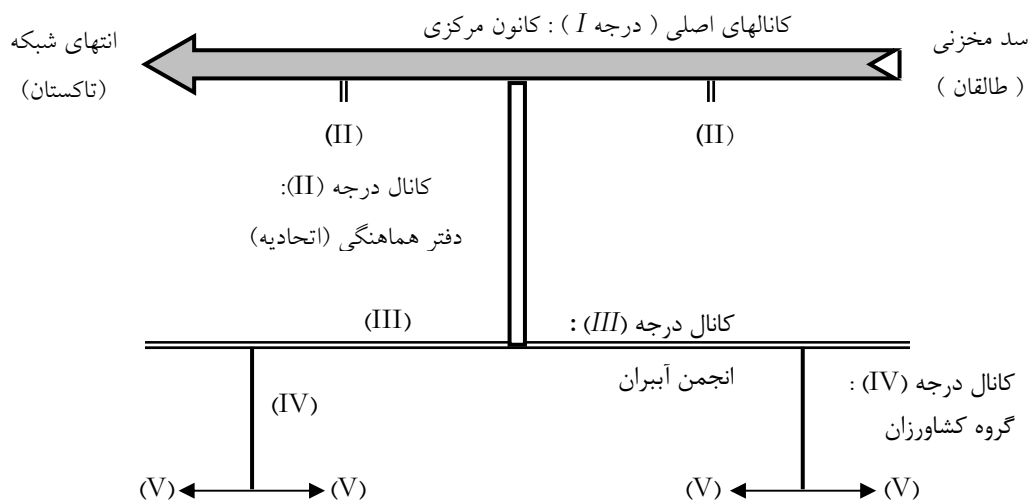
- **مرحله ستادی (ملی) :** دراین مرحله که حوزه عمل طرح به ستاد وزارت نیرو و جهادکشاورزی و سایر دستگاههای ملی باز می‌گردد، عملیات اجرایی مشروحه ذیل پیش‌بینی شده بود :

برگزاری انتخابات سراسری استان و ثبت و راه‌اندازی کانون مرکزی آبران و تنظیم و مبادله موافقتنامه تحویل مجموعه کانالهای انتقال و توزیع آب استان به منظور اعمال مدیریت محلی در بهره‌برداری و نگهداری تأسیسات آبی استان و همچنین پیش‌بینی انتقال سهام شرکت آبیاری و واگذاری تأسیسات به آبران تحت پوشش .

گفتنی است (۱۰۰٪) مجموعه فعالیت‌های مراحل اول و دوم کار ، وفق برنامه زمانبندی و حجم عملیات پیش‌بینی شده به اجرا درآمد ، درحالیکه مرحله سوم طرح ، به علت نارسایی‌های قانونی و همچنین عدم هماهنگی مکفی بین دستگاههای ذیربط ، بطور کامل به اجرا در نیامده است .

طراحی سامانه‌های حقوقی متعدد بهره‌برداری و نگهداری شبکه و شروع و تثبیت آنها از کانالهای آبرسانی مزارع (آبراه‌های درجه V) و توسعه آنها بتدریج به ؛ « نهادهای مدیریتی» تحت پوشش کانالهای درجه IV (گروههای کشاورزی) ، کانالهای درجه III (بلوکهای زراعی) ، کانالهای درجه II (دفاتر هماهنگی انجمنها یا اتحادیه‌ها) و نهایتاً کانال اصلی (درجه I) ،

قطب کشاورزی قزوین (کانون مرکزی) صورت گرفت . در طرح انتقال مدیریت خدمات آبیاری دشت قزوین، ساختار حقوقی انجمن آبران (Water users assembly) و کانون مرکزی (Central water users association) کارکرد فنی و اجرایی جامع‌تری یافته است . روند ساماندهی و توسعه فعالیت سامانه‌های غیردولتی آبران در منطقه قزوین، مطابق نمودار (۲) بوده است .

نمودار ۲ - مراحل انتخاباتی و نهادسازی برای مدیریت مصارف آب استان قزوین

ساختار تشکیلاتی

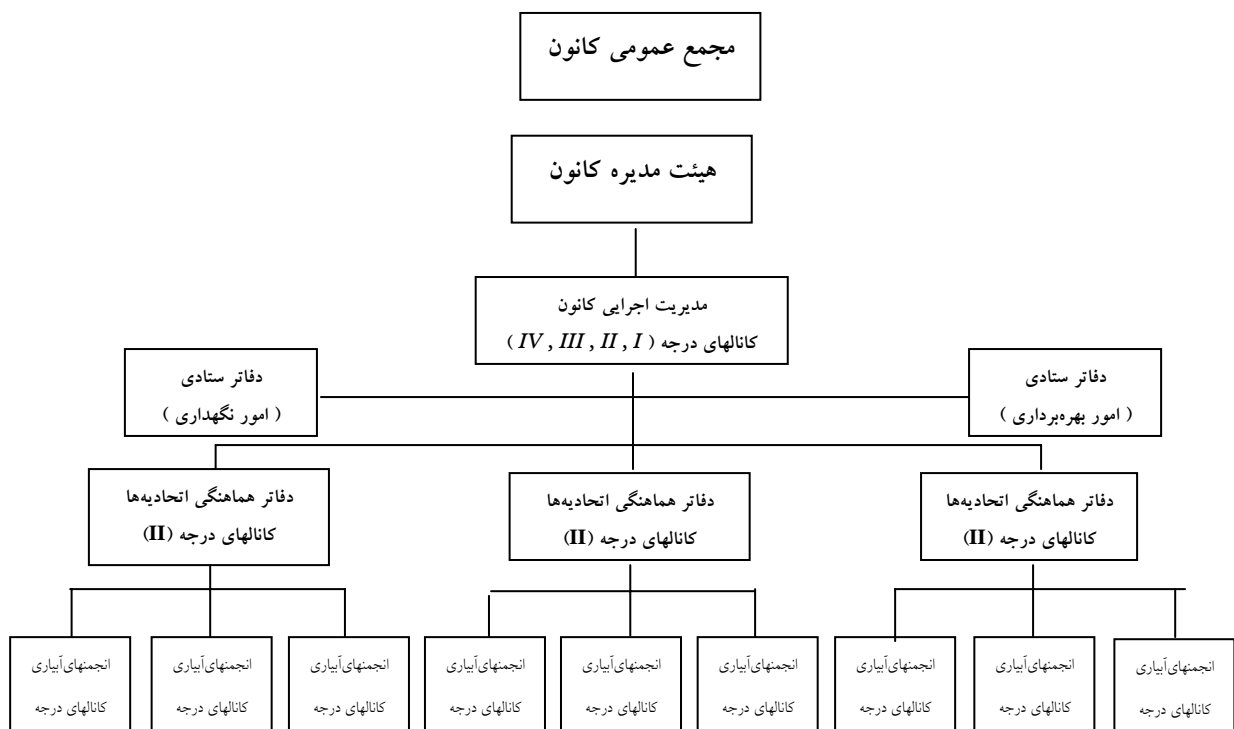
اصل (۲۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی، فعالیت آزادانه احزاب، جمعیت‌ها و انجمن‌های صنفی و سیاسی درج شده است . براساس این اصل و در جهت اجرای ماده (۱۳۱) قانون کار جمهوری اسلامی ایران و به منظور حفظ حقوق و منافع قانونی و بهبود وضع اقتصادی کارفرمایی و همچنین با هدف فراهم آوردن موجبات بهبود کیفیت و بالا بردن میزان بهره‌وری و دفاع از حقوق اعضاء در کلیه مراحل و مجامع ، انجمن‌های آبیاری استان قزوین ساماندهی گردید . این انجمن‌ها برای اراضی (۱۰۰) تا (۱۰۰۰) هکتاری تحت عنوان بلوکهای زراعی به ثبت رسیده‌اند، متوسط کشاورزان تحت پوشش هر انجمن نیز (۲۰۰) نفر می‌باشد . روند اجرایی ایجاد تشکلهای آبران منطقه قزوین قبل از انجمن‌ها ، گروههای کشاورزی و

طبقه بالاتر آن نیز اتحادیه‌ها و نهایتاً کانون مرکزی آبران استان بشمار می‌رود. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی آبیاری استان قزوین پس از انتخابات نهایی از بین (۹۶۲) نفر از نمایندگان منتخب ۱۵۸ انجمن استان تشکیل و در تاریخ (۸۴/۴/۶) به ثبت رسیده و فعالیت قانونی خود را آغاز نمود.

هم‌اکنون سلسله مراتب اداری و اجرایی و اختار تشکیلاتی کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی آبیاری استان قزوین وفق اساسنامه کانون انجمن‌های صنفی آبیاری استان شامل، مجمع عمومی، هیئت‌مدیره و دبیر و بازرسان تعریف شده و فعالیت می‌نماید. مجمع عمومی عالیترین رکن کانون محسوب شده و از اجتماع اعضاء حقیقی (زارعین) تشکیل می‌گردد. دبیر یا مدیر اجرایی کانون نیز از بین اعضاء و یا خارج از آن توسط هیئت‌مدیره انتخاب شده و بخشی از وظایف به وی تفویض می‌گردد.

همزمان با طراحی سیستم و برنامه زمانبندی و فلوچارت نظام جدید بهره‌برداری، براساس آمار و اطلاعات بازرشی که از طرح وسیع و تلفیقی شبکه آبیاری دشت قزوین جمع‌آوری گردید، تشکلهای آبران و جایگاه حقوقی آنها درحوزه‌های متعدد اجرایی تفکیک و تثبیت گردید. برای همگرایی بخشهای سازگار طرح و همچنین ایجاد قالبهای عملیاتی برای تشکلهای آبران پیشنهادی و دخالت دادن معتمدین زارعین در مراحل متعدد فروش و تحویل آب به زارعین، محاسبه و تعیین میزان سهمیه بلوکهای زراعی، به ویژه در مواقع جیره‌بندی و نوبت‌بندی کانالها و حتی روند رسیدگی به تخلفات شبکه از برنامه‌های اصولی در پیاده‌سازی به هنگام اجزاء پیوسته طرح و توسعه فعالیت نهادهای غیردولتی آن به شمار می‌رود.

فلوچارت مدیریت نیروی انسانی برای بهره‌برداری و نگهداری تأسیسات آبی استان به شرح نمودار (۳) تدوین و پس از بحث و بررسی‌های متعدد کارشناسی در حوزه شورای معاونین شرکت آبیاری و زهکشی و سپس هیئت‌مدیره کانون استان به تصویب رسید. در حال حاضر این فلوچارت با عنایت به کارکرد بیش از یک سال زراعی و بازخورد متناسب آن در جلب مشارکتهای مردمی، بعنوان تنها مدل مطلوب مدیریت آبیاری و زهکشی غیردولتی در ایران شناخته می‌شود:

نمودار ۳ - چارت تشکیلاتی مدیریت اجرایی تشکلهای آبران استان قزوین

بکارگیری نیروهای کارشناسی در زمینه‌های تخصصی مورد نیاز قانون نیز تحت عنوان دفاتر ستادی انجام گردیده است. دفاتر برنامه‌ریزی، بهره‌برداری، نگهداری، حقوقی، مالی و اداری در همین راستا طراحی و فعال شده‌اند. شرح وظایف دفاتر ستادی و اتحادیه‌های مناطق همزمان با تصویب اساسنامه قانون آبران، در مجمع عمومی به تصویب رسیده است.

نتایج و پیشنهادات

بررسی و شناسایی امور قابل واگذاری و تطبیق زمانی آن در هر مرحله از برنامه عملیاتی طرح و همچنین نحوه ارائه و درگیر نمودن بخشهای راه‌اندازی شده سامانه‌های مردمی از نکات برجسته و الگویی طرح بشمار می‌رود، هم‌اکنون برنامه (IMT) قزوین، با تفویض اختیار امور اداری، مالی و عملیاتی به اجرا درآمده و اقدامات مشروحه ذیل توسط مسئولین اتحادیه‌ها و بدون دخالت کارکنان دولتی انجام می‌گیرد:

الف - ثبت سفارش ، فروش ، توزیع و تحویل آب کشاورزی به تمامی ذینفعان (۳۰,۰۰۰ نفر) .

ب - لایروبی کانالها ، تعمیرات و بازسازی تأسیسات و ابنیه کانالهای درجه (III و IV) .
ج - تحویل حجمی آب به مدیران دفاتر هماهنگی (اتحادیه‌ها) در محل خروجی کانال اصلی (درجه I) .

د - بازدید و سرکشی مستمر تأسیسات و تنظیم گزارش تخلفات آبران (مجموعه شبکه) .
ه - پاسخگویی و رفع و رجوع تقاضاها و مشکلات آبران در محل دفاتر هماهنگی (کانالهای درجه II) .

بهبود مستمر امور اداری و فنی و اجرایی بویژه در بخشهای بهره‌برداری تأسیسات آبی و توزیع آب شبکه ، در دوره گذار « از » مدیریت کامل دولتی بخش آب « به » مدیریت مشارکتی آبیاری استان، از اولویت‌ها و ضروریات پروژه بوده است . نحوه بهره‌گیری تلفیقی از منابع آب در دسترس و جایگزینی مکرر آبهای سطحی طالقانرود و استحصال آبهای زیرزمینی (چاههای تلفیقی) و همچنین استفاده فنی و اصولی حوضچه‌های تغذیه مصنوعی دشت قزوین ، همواره مورد تأکید قرار گرفته و به علت ایجاد ساختار مدیریت مشارکتی و انتقال مراکز تصمیم‌گیری از حوزه ستادی (دفتر شرکت آبیاری و زهکشی در مرکز استان قزوین) به دفاتر اتحادیه‌های کانالهای درجه (II) ، این امر بطور چشمگیری بهبود یافته است .

در حال حاضر با پیاده سازی گام به گام طرح و توسعه روش مدیریت مشارکتی آبیاری (PIM) منفعت کوتاه مدت آبران تأمین ، رضایتمندی آنها تا حد زیادی بالا رفته است ، این نحوه تأثیرگذاری برای جلب همکاری در انتقال بخش باقیمانده از وظایف دولت به کشاورزان ، بسیار حائز اهمیت بوده است . ذیلاً به برخی اثرات حاصله از اجرای طرح اشاره می‌گردد:

الف - ساده‌سازی امور اداری و اجرایی و کوتاه شدن گردش کار امور اداری و بهره‌برداری شبکه

ب - کاهش تصدی‌گری دولتی و تعدیل گسترده نیروی انسانی و بهبود مدیریت ، معادل (۷۸٪)

ج - اعمال مدیریت محلی آب و صرفه‌جویی کلی در وقت و هزینه مردم (حذف آمد و شد ذینفعان از محدوده مسافت ۵۰ کیلومتری تا مرکز استان)

د - شفافیت مناسبات و تعامل زارعین و سازمانهای دولتی و احیاناً کاهش تخلفات و فساد اداری

ه - کاهش تلفات انتقال و توزیع (وحذف راه‌آبها) و در نتیجه افزایش راندمان آبیاری و تولید

و - افزایش چشمگیر درآمد و حقوق دولتی نظیر وصول آب‌بهاء و حفاظت بهترا ملاک و تأسیسات ملی آب

ز - ایجاد اشتغال در بخش تعاونی و غیردولتی ، کارشناسی و کاردانی (۴۰) نفر و متوسطه (۱۶۰) نفر

بنظر می‌رسد با تثبیت تدریجی نهادها و تشکلهای غیردولتی در منطقه عمومی قزوین، ضمن ارتقاء نقش نظارتی مردم، دیوار بلند بی‌اعتمادی به توانمندی‌های جامعه کشاورزی ایران، شکسته شده و برای توسعه مشارکتهای مردمی گامی اساسی برداشته شده است. اصلی مهم که زیرساخت برنامه‌ریزی برای دستیابی به اهداف متعالی توسعه پایدار و حصول عدالت اجتماعی بشمار می‌رود .

اتخاذ تصمیم و تأکید بر « اطلاع‌رسانی » بیشتر از فعالیت انجام شده در حوزه انتقال مدیریت آبیاری قزوین و تبادل تجربیات با سایر شبکه‌های کشور و همچنین تدوین « قوانین راهبردی » جهت واگذاری بیشتر تصدی‌گری‌ها و « استرداد بخشی از آب‌بهاء » به تشکلهای آبران، برای توسعه امر واگذاری مدیریت مصارف آب ایران راهگشا خواهد بود .

تفکیک وظایف « مدیریت مصارف آب از مدیریت منابع آب » و همچنین طراحی سیستم مدیریت بهره‌برداری یکپارچه در حوضه (Integrated Management System , IMS) می‌تواند بعنوان مهمترین زیرساخت بهبود بهره‌وری ، برای منطقه پیشرو قزوین طراحی و اعمال گردد .

هم‌اکنون باگذشت نزدیک به (۵) سال از شروع پروژه و تثبیت مدیریت زارعین در دو سال اخیر در « محدوده استانی » ، بسیاری از نقاط قوت و ضعف این سیستم مشخص شده و برای رشد و بالندگی پروژه « پایلوت ملی » قزوین ، هماهنگی بیشتر و عزم سازمانهای استانی ، ملی و بین‌المللی مورد انتظار است .